

BLANCHE AUGUST

RIKAS ENO:
LAULUNSEKAINEN
HUVINÄYTELMÄ
KAHDESSA
NÄYTÖKSESSÄ

August Blanche

**Rikas eno: Laulunsekainen
huvinäytelmä kahdessa näytöksessä**

«Public Domain»

Blanche A.

Rikas eno: Laulunsekainen huvinäytelmä kahdessa näytöksessä /
A. Blanche — «Public Domain»,

Содержание

ENSIMÄINEN NÄYTÖS	6
ENSIMÄINEN KOHTAUS	7
TOINEN KOHTAUS	8
KOLMAS KOHTAUS	9
NELJÄS KOHTAUS	10
VIIDES KOHTAUS	11
KUUDES KOHTAUS	12
SEITSEMÄS KOHTAUS	13
KAHDEKSAS KOHTAUS	14
Конец ознакомительного фрагмента.	15

August Blanche

Rikas eno: Laulunsekainen

huvinäytelmä kahdessa näytöksessä

HENKILÖT:

Kummellund, majuri ja kauppias. *Tilda*, hänen tyttärensä. *Neiti Rosennase*, kotiopettajatar. *Vestervikst*, varatuomari. *Job Kurk*, Kummellundin lanko. *Tuomas*, renki} *Brita*, palvelija} Kummellundilla. Muuan kauppa-apulainen. Vieraita. Merimiehiä.

Ruotsinmaalaiset paikalliset nimet ovat jätetyt pois.

Laulut suureksi osaksi vapaasti suomennettu.

ENSIMÄINEN NÄYTÖS

Hyvin sisustettu huone Kummellundin luona tausta- ja sivuovineen.

ENSIMÄINEN KOHTAUS

TUOMAS ja BRITA

(seisovat tuolilla, asettaen kynttilöitä ruunuun).

Tuomas. Tuleeko paljon vieraita tänä iltana?

Brita. Kolmellekymmenelle hengelle katetaan ruokapöytä.

Tuomas. No, Brita, miltä minä nyt näytän tässä puvussa. Puolet kauluksesta on hopeaa ja toinen puoli kirkasta punasta.

Brita. Entiselle jauhunkantajalle on tuo liiaksikin hieno. Eläintarhassa olen nähnyt apinoita, jotka ovat aivan samalla tavalla puettuja ja ovat olleet hyvin sinun näköisiäsi.

Tuomas (lähestyy tuolia, jolla Brita seisoo). Tiedätkö, kenen näköinen sinä olet, kun seisot siinä tuolilla? Aivan Kaarlo XIII, sen, joka seisoo tuolla torilla.

Brita. Mutta minulla on vain yksi leijona jalkojeni juurella.

Tuomas. Kuinka oli, eikö majuri luvannut, että Brita pääsisi myyjättäreksi yhteen hänen viinamyymäläänsä.

Brita (astuen alas tuolilta). Mitä se sinuun koskee?

Tuomas. Kas, se on sillä tavalla, että majuri lupasi minulle vahtimestarin paikan raittiusyhdistyksessä, jossa hän itse on puheenjohtajana. Minusta näyttää, että me siten sovimme oikein hyvin yhteen.

Brita. Viina-mamselli ja raittiusvahtimestari, kas sepä vasta kaunis pari... Ei pidä narrata minua, se on synti!

Tuomas. Kuulepas Brita, sinähän lupasit opettaa minua polkkaa tanssimaan. Kun olen tanssiaisissa niin saan aina olla häpeilläni, kun en osaa polkkaa. Kyllä minä selkääni osaan käyristellä, mutta jalat, ne eivät tahdo totella.

Brita. Mutta nyt ei enää polkkaa tanssitakaan, hieno kansa tanssii sen sijaan vain masurkaa.

Tuomas. Masurkaa? Kuinka sitä tanssitaan, tarvitaanko siihen useampi kuin kaksi jalkaa.

Brita. Tule tänne, niin minä opetan... Ei mitään rengintemppuja nyt. (Ottaa kiinni Tuomaasta ja opettaa häntä, hyräillen masurkan säveltä. Tanssivat muutaman kerran ympäri huonetta, Tuomas käyttäytyy hyvin kömpelösti).

TOINEN KOHTAUS

EDELLISET (tanssien). KUMMELLUND ja ROSENNASE (peräovesta).

Kummellund (lyö Tuomasta kepillä selkään) Oletko hullu, ihminen?

Tuomas (koettaa selkäänsä, valittavalla äänellä). Minun piti vaan opetella masurkaa, sitä, jota hienotkin ihmiset tanssivat. (Brita juoksee ulos).

Kummellund (uudestaan lyöden Tuomasta kepillään). Minä sinulle opetan vanhoja tapoja. (ajaa hänet ulos). Luulenpa, että piru on riivannut väen nykyään. Yhtenä vuotena ne veisaavat virsiä aamusta iltaan asti, toisena taas tanssivat kuin hottentotit. Pastori Scott ja neiti Taglioni ovat aivan pilanneet kansan mielipiteet.

Rosennase. Herra majuri on ostanut uuden hevosen näin minä – Onko se vanhakin?

Kummellund. Ei voi sanoa vanhaksikaan – 25 vuotta vasta!

Rosennase. Herranen aika – aivanhan se on lapsi vielä!

Kummellund. Minulla oli hyvin tärkeää puhuttavaa neidin kanssa – Sanokaa minulle, onko aivan mahdotonta nuorelle tytölle täyttää 17 vuotta rakastumatta heti.

Rosennase. Se on luonnon laki, herra majuri.

Kummellund. Pirun laki! – Mutta se on neidin syy. Hänen kotiopettajattarenaan olisi teidän pitänyt kuvailla tyttärelleni rakkautta pahuuden hengeksi, jolla on sarvet polvissa ja otsassa, sen sijaan kun olette antanut hänen lukea vain romaaneja.

Rosennase. Vaikka kuvailisin miten hyvänsä, niin ei auta. Neiti Mathilda ei ole saanut lukea muita romaaneja kuin Bremer'in kirjoittamia ja ne on majuri itse hänelle antanut joululahjaksi.

Kummellund. Onko niissä rakkaudesta.

Rosennase. On, on, mutta kaikkein puhtaimmasta ja syvimmästä rakkaudesta.

Kummellund. No, siinä ollaan! Päättävätkö ne avioliittoihin sitte?

Rosennase. No kuinkas muuten! Miten niiden sitte pitäisi päättyä, ellei avioliittoon.

Kummellund. Sepä juuri on kirottua asiassa, ymmärtääkö neiti, että tuo rakkaus, joka tyttärestäni on niin ihanaa, on isälle onnettomuus. Se on isä, joka saa maksaa sekä suutelot että hyväilyt. Sillä samana hetkenä, kun pappi liittää nuorten kädet yhteen, saa isä laskea tulonsa ja tehdä konkurssin. Kun minulla nyt ei ole halua siihen, niin olen minä tästä päivästä päättänyt, että kirjuri Vesterkvistiä ei tästälähin oteta vastaan meillä. Minulla ei ole halua vetää Latsarusta minun perheeseen. Minulla on aivan tarpeeksi siinä langossa, jonka taasen olen saanut niskoilleni. Viisitoista vuotta sitte lähti hän, ja minä luulin, että Herra oli jo ottanut hänet, mutta ennenkuin minulle sanallakaan ilmoitettiin, ilmestyi hän ilmielävänä eteeni. Luulin saavani halvauksen.

Rosennase. Tyhmä merimies! Raaka ja ilman minkäänlaista sivistystä. Räyhää ja kiroilee portaissa niin että katto voisi kohota.

Kummellund. Hän ei saa pistää jalkaansa minun kynnykseni yli – minä olen käskennyt että hänen pitää syömän kyökissä palvelijain kanssa; ja ensi viikolla minä laitan hänet köyhäinhuoneeseen. Se maksaa minulle tosin vähän vaivaa, mutta pitäähän sitä omaistensa hyväksi aina toimia.

KOLMAS KOHTAUS

EDELLISET. TUOMAS

(syöksyy sisään revityin takinkauluksin).

Kummellund. Mitä tämä tahtoo sanoa? Minkä näköinen sinä olet lurjus?

Tuomas (itkien). Olen saanut niin hävyttömästi selkääni teidän tähtenne herra majuri.

Kummellund. Se on hyvä; mutta minkätähden et ensin riisunut hännystakkia päältäsi? Kuinka uskallat tuolla lailla repiä vaatteesi?

Tuomas. Ettäkö olisin riisunut takin ensin pois? Teki se kipeätä vaikka oli takki päällänikin.

Kummellund. Kuka sitte löi sinua?

Tuomas (yhä vielä itkien). Kreivillä, joka asuu tuolla ylempänä, on muuan pitkä koikelo palvelijana, ja hän on aina niin hävytön silloin, kun minulla on tämä nuttu päälläni, niin että se on kerrassaan sikamaista.

Kummellund. No, entäs sitte?

Tuomas. Äsken juuri kohtasin hänet portaissa, ja hän sanoi: eikö ole hävytöntä, että tuo käki pukee renkinsä kultakaulustakkiin?

Kummellund. Se roisto!

Tuomas. Silloin sanoin minä, ett'ei hänen tarvitse kutsua minun herraani käeksi, olkoon hän millainen tahansa.

Kummellund. Onko nyt kummia kuultu?

Tuomas. Ja minä sanoin, että minun isäntäni on yhtä hyvä kuin hänenkin. Minun isäntäni on samalla majuri ja ritari, ja hänellä on kunniamerkkiä ja nauhoja, sanoin minä.

Kummellund. Se oli hyvin sanottu, poikani; – No mitä hän siihen vastasi?

Tuomas. Eikö ole liikaa, sanoi hän, että tuonlaiselle sillinkuristajalle annetaan kunniamerkkejä ja nauhoja, sanoi hän.

Kummellund (ottaa Tuomasta kauluksesta). Kyllä minä sinut kuristan! – No, mitä sanoit sinä siihen?

Tuomas. Enhän minä siihen mitään sanonut, mutta hän hyökkäsi kuin tiikeri kimppuuni ja repi silmät päästäni, jotta näytän sellaiselta että saan ihan hävetä silmät päästäni. Minä olen niin harmissani ... sanon itseni irti paikastani ... minulla on liian pieni palkka, sanon minä.

Kummellund. Minä sanon että sinulla on parempi palkka kuin olet toivonutkaan.

Tuomas. Ei ole sanottu, että minun pitää saada selkääni samaan 50 rikkiin vuodessa.

Kummellund. No, kiiruhda nyt siistimään itseäsi vaan – vieraani ovat pian täällä – äläkä unhoita, että sinun tulee palvella ruokapöydässä, ja muista että asetat hyvän viinin minun ja hienoimpien vieraitteni eteen ja sitä huonompaa niille toisille. Ja katso, ettei minun konttoristini syö kaikkia mitä pöydällä on. He syövät kun haikalat; sinä laitat niin, että he saavat ruoka-astiat vasta sitte, kun ne ovat melkein tyhjä. Minä en tunne mitään ikävämpiä kuin kaupanhoitajat, joilla on suuret vatsat ja ovat lihavia ja paisuvat kuin maapapit.

Tuomas Niin mutta he syövät minut sensijaan.

Kummellund. Hyvää ruokahalua vaan! Luuletko, että sinua muuten olisi pehmeäksi naputettu? No, mitä siinä vielä seisot ja töllistelet! Lähde tiehesi nyt! Jos lankoni, se merimies, tulee, niin käsket hänen mennä hiiteen, samaten kuin kirjuri Vesterkvistinkin, ymmärrätkö? Mutta ole sentään heitä kohtaan niin kohtelias kuin suinkin voit. No, nyt mentiin. (Ajaa Tuomaan ulos).

NELJÄS KOHTAUS

EDELLISET paitsi TUOMAS.

Kummellund. Niinkuin jo sanoin, hyvä neiti, täytyy rakkaustarinoiden lukemisen loppua. Lasken sen omalletunnollenne, neitiseni!

Rosennase. Minä olen aivan samaa mielipidettä herra majurin kanssa. Tyttöjen ei pidä milloinkaan ajatella avioliittoa, ennenkuin ovat ehtineet kypsyneeseen ikään.

Kummellund. Neidillä on oikein. Ja minä luulen myös, ettei neiti itsekään ole vielä tuollaisia hullutellut, vaikka onkin jo ehtinyt samaan ikään kuin meidän painovapautemme.

Rosennase. Herra majuri, minä pyydän...

Kummellund. (itseksensä). Ai, piru kuitenkin! (Ääneensä). No no, neitiseni, ei ole mitään vaaraa – kun kantaa ikänsä niin kunniakkaasti kuin neitikin, niin...

Rosennase. Pyydän anteeksi herra majuri, mutta olkaa hyvä ja säästäkää minua pilapuheiltanne!

Kummellund. Meillä on kaunis ilma tänään – oikein hauskaa vieraitteni tähden. Olen avannut ovet suureen saliin, missä vieraat otetaan vastaan – toivon, että neiti, niinkun ennenkin, on emännän sijaisena! (Menee sivuovesta).

VIIDES KOHTAUS

Rosennase (yksin). Emännän sijaisena – niin, sitä minun aina tulee olla. Mutta mitä minulla on siitä? Kymmenen vuotta olen ollut tyttärensä kotiopettajattarena ja ollut aivankuin äiti hänelle – mutta mitä hyötyä minulle on siitä? – Majuri on kylmä kuin jää – ei koskaan ole hän ymmärtänyt sydämeni liekkiä. Jos edes setäni, tuo vanha komissario, tahtois sulkea silmänsä – silloin minä varmaan tulisin rikkaaksi saadessani periä hänet ja silloin voin valita miehen oman mieleni mukaan. – Koko elämäni on kuin romaani, joka pitäisi tulla painetuksi. Voi, miten kotiopettajattarena olo on surkuteltavaa!

Laulu n: o 1

Keväisnä lempi mun rinnassa ain'
Vuos' vuodelta kasvaa ja paisuu vain,
Mut missä mulla se miekkonen ois,
Mi haavani lääkitä vois?
Opettajattarena sitä saa
Vain ranskankielt' yhä jankuttaa.
Tietäkää,
On mulla pää,
Mi paljon muutakin sisältää!

Olen suuri taituri maalarityös',
Pianiinoa pelata osaan myös!
Mut mistä, mistä sen miehen sais,
Mi haavan parantais?
Opettajattarena j. n. e.

(Menee toisesta sivuovesta).

KUODES KOHTAUS

TILDA. VESTERKVIST (heti jälestä).

Tilda (peräovesta). Jumalani, mikä harmi! Jos isä tulee. Voi minua onnetonta! (heittäytyy tuolille).

Vesterkvist (taistellen Tuomaan kanssa avatussa ovesta ja saa vihdoin sysätyksi Tuomaan syrjään). Mitä tämä tahtoo sanoa, miksi minua estetään tulemasta sisään?

Tilda. Kaikki on kadotettu. Isä on käskenyt, että sinua ei pidä laskea sisään, ja jos hän nyt tulee, olemme me molemmat hukassa.

Vesterkvist. Tulkoon vaan! Minä tahdon näyttää hänelle, että ei ole niinkään helppoa ajaa ulos tulevaa tuomaria!

Tilda (nousee). Hyvä Alfred, älä viivy kauvemmin! Me saamme vieraita; isä antaa suuret illalliset tänä iltana.

Vesterkvist. Sitä parempi! Ruokaa juuri tarvitsenkin, sillä en ole syönyt niin muruistakaan päivälliseksi.

Tilda. Mutta oletko menettänyt järkesi? Sinähän et ole käsketty – sinut ajetaan ulos ja seuraa toinen toistaan suurempi harmi. Tahdotko vielä tuottaa minulle enemmän ikävyyksiä? Enkö ole jo tarpeeksi kärsinyt sinun tähtesi?

Vesterkvist. En tahdo Tildaseni, että sinun pitää kärsiä; mutta minä en tahdo mennä tieheni – en voi mennä – olen väsynyt – olen juossut koko aamupäivän ikäänkuin hätyytetty peura. Minä en välitä sinun isäsi vihasta – en välitä koko porvariston vihasta – en ratsu- enkä jalkaväen! (Heittäytyy tuolille).

Tilda. Hiljaa, isä tulee! (tarttuu Alfredin käteen) Ellet tahdo nähdä minun kuolevan suruun, niin kiiruhda pois! Taivaan nimessä, Alfred, älä viivy enää! (Rientää pois).

SEITSEMÄS KOHTAUS

Vestervist (yksin). Sanovat löytyvän monta lajia ihmisiä, liberaalisia, radikaalisia ja niin edespäin. Mutta minä tunnen vaan kahdenlaisia: niitä, jotka karhuavat, ja niitä joita karhutaan. Ja se ensimmäinen ihmislaji sortaa sitä toista ihan hävyttömällä tavalla. (Nousee). Nälkäkuolemaa vartenko minä olen istunut viisi vuotta yliopistossa ja kuluttanut kymmenen mustaa hännystakkia hovioikeudessa? Ja kaiken onnettomuuden päätteeksi olen vielä rakastunut! Minulla ei pitäisi olla ihmisellistä sydäntä, senvuoksi, kun minulla ei ole omaisuutta. Minun täytyy repiä rinnastani elämäni suloisimmat toiveet, sillä minulla ei ole omaisuutta. Ah! Katkismuksessa pitäisi löytyä muiden käskyjen joukossa näin: Sinun ei pidä rakastaman sinun lähimmäisesi tytärtä, ennenkuin sinulla on pari tuhatta markkaa vuotuista palkkaa. – Te herra majuri ja ritari tahdotte näyttää minut portille! Odottakaa, saammehan nähdä! – Ja tänään sen asian täytyy tulla päätetyksi! Minä tahdon kosia, mutta en niinkuin huokaileva paimen itku kurkussa! Ei, samalla, kun avaan sydämeni, niin näytän hampaitani, ja jos se ei auta, niin ammun luodin otsaani. Ei, piru vie, sitä en sentään tee!

KAHDEKSAS KOHTAUS

VESTERKVIST. KUMMELLUND.

Kummellund (erikseen). No tuhannen tynnyriä! Eikö hän ole täällä taas!

Vesterkvist. Nöyrin palvelianne, herra majuri; toivon että voitte hyvin.

Kummellund. Oh, kyllä minä voin – mutta minulla on niin hiton kiire – enkä koskaan saa minkäänlaista rauhaa.

Vesterkvist. Samoin on minunkin laitani – muuten on siellä hyvin kaunis ilma ulkona ja mahdottoman paljon väkeä kävelemässä.

Kummellund. Vai niin – oikein on synti olla sisällä tänään. (erikseen) Millä saakelin tavalla pääsisin hänestä? (Kovaa). Aiotte varmaan eläintarhaan tänään?

Vesterkvist. En aijo – kun on niin kuuma siellä ulkona, niin minä mieluummin pysyn huoneissa. Miten tällaiset pohjoiseenpäin olevat huoneet sentään ovat vilpoiset ja hauskat. Minä viihdyn niin erinomaisen hyvin täällä.

Kummellund. Mutta herra, minä pyydän anteeksi, odotan muutamia ystäviä tänne illaksi.

Vesterkvist. Sepä hauskaa! Pyydän, olkaa huoletta – minullahan on myös kunnia laskea itseni ystäväinne lukuun.

Kummellund (itseksensä). Hitto vie, kutsumatta.

Vesterkvist. Minä arvasin, että tulee vieraita, koska palvelijoilla oli niin paljon hyörinää siellä ulkona; ja majurin palvelija käyttäytyi hiukan kömpelösti, mutta minä autoin hänet jaloilleen taas; minä näin että palvelijat kantoivat sokerihyytelöjä edes ja takaisin – miten on, ottaako majuri hyytelöt Pol'ilta vai Davidson'ilta?

Kummellund (erikseen). Täytyy todellakin löytyä jätää vatsassa, voidakseen olla noin hävytön. (Kovaa). Tässä seison ja pidättelen herra Vesterkvistiä. – Teillä on varmaan hyvin paljon tehtävää näin iltapäivällä. (Aikoo mennä).

Vesterkvist. Ei laisinkaan, herra majuri. Iltapäivät kulutan huvituksissa ja aamupäivät samaten.

Kummellund. Niin, niin, mutta! Teillä on varmaan jotain erityistä asiaa minulle, koska olette noin vartavasten vaivanneet itseänne. Mutta eikö sopisi tulla jonain toisena päivänä, koska minulla nyt on niin – suokaa anteeksi – suokaa anteeksi, että minä – (aikoo taasen lähteä).

Vesterkvist. Ei mitään erityistä asiaa, vaan kun kuulin, että majuri on jälleen saanut lankonsa kotiin monivuotisen poissaolon jälkeen, pistäysin sentähden ohikulkeissani sisään onnittelemaan. Se on varmaan hänen tähtensä kun tämä juhla tänään pidetään?

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.